

A helyi közösségek vidékfejlesztési tervezésének lehetőségei

Eperjesi Tamás
vidékfejlesztési igazgató
NAKVI

2012. október 11.
Hajdúböszörmény

A vidékfejlesztés fogalma és célja

- **A vidékfejlesztés nem egy ágazat, inkább azok összessége**
 - mezőgazdaság, ipar, vállalkozásfejlesztés, vidéki turizmus, terület-, közösségfejlesztés stb.
- **A vidékfejlesztés fő céljai:**
 - a vidéki népesség elvándorlásának megelőzése,
 - vonzó élet- és munkakörülmények megteremtése az erőforrások átgondolt, integrált és fenntartható hasznosításával,
 - a mezőgazdaságból származó jövedelemforrásokon túl alternatív megélhetési és foglalkoztatási lehetőségek biztosítása pl. a vállalkozásfejlesztési támogatások,
 - vidéki térségek épített, kulturális és természeti értékeinek megóvása és megújítása gazdaságfejlesztési célok miatt is (vidéki turizmus),
 - **ágazatok és különböző szférák együttműködésének kiépítése és erősítése, a térségben megvalósítandó fejlesztések érdekében.**

➔ **jövőképpel rendelkező, aktív vidéki társadalom megvalósulása**
társadalmi-gazdasági értelemben stabil, vagy fejlődésnek induló
vidéki térségek kialakulása

Az EMVA I-IV. tengely jelenleg

I. tengely:

A mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességnek javítása

Összes forrás kb. 50%-a

II. tengely:

A környezet és a vidék fejlesztése

Összes forrás kb. 26%-a

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA)

Magyarországon összesen 1300 Mrd Ft forrás

Összes forrás kb. 15%-a

III. tengely:

A vidéki élet minősége és a vidéki gazdaság diverzifikálása

Horizontális intézkedések*:

- Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT);
- Kistérségi közlekedési szolgáltatások fejlesztése (falu-, tanyabusz)

Nem horizontális intézkedések*:

- Mikroállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása;
- Turisztikai tevékenység ösztönzése;
- A falvak megújítása és fejlesztése;
- A vidéki örökség megőrzése és korszerűsítése

Megvalósítás HACS-okon keresztül*

IV. tengely:
LEADER

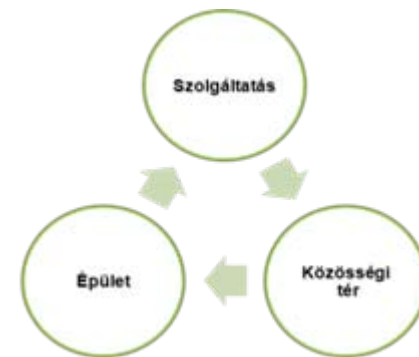
Összes forrás kb. 6%-a

* Magyarországi szabályozási helyzet 2007-2013 között

Az IKSZT program

A kulturális kínálat, a helyi kulturális-közszolgáltatások és infrastruktúra új szemléletű szervezése ⇒ **IKSZT modell**

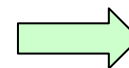
Épület: keretet biztosít minden szakterület számára, hogy közszolgáltatásait elérhetővé tegye a vidéki térségekben

Szolgáltatásszervezési modell: hozzájárul az egyes (köz)szolgáltatások fenntarthatóságához, szakmai és finanszírozási szinergiájuk megteremtéséhez

Közösségi tér: a helyi közösségi indíttatású kezdeményezések, folyamatok **befogadó**, támogató (szín)tere, a közszolgáltatásokat végponti jelleggel, a közösségi tudást hatékonyan elérhetővé tévő, **kisugárzó** kultúraközvetítő tér

Támogatás formái:

- Infrastrukturális fejlesztés támogatása;
- A szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközök beszerzésére;
- Működési támogatás személyi kiadásokra.

Legfeljebb 200 000
euró EMVA
támogatás

+ Szakmai-módszertani támogatás

Az IKSZT modell - újszerű működési forma

- Vállalkozói terek, üzleti szolgáltatások kialakításának lehetősége ⇨ bevételszerző képesség
- Kötelező és választható feladatok széles skálája
- Komplex, egy helyen történő szolgáltatásszervezés

Kötelező feladatok

Tájékoztatói,
ügyfélszolgálati
pont működtetése
(lakossági és
vállalkozási
információk)

MNVH végpont

Ifjúsági közösségi
programok,
ifjúságfejlesztés,
ifjúsági
információs pont
működtetése

Közösségi internet
hozzáférés
biztosítása

Könyvtári és
információs
szolgáltatások

Közművelődési
programok
szervezése

Választott feladatok

Közösségfejlesztés

Egészségfejlesztési programok

Postai szolgáltatás nyújtása

Elektronikus közigazgatási végpont szolgáltatás biztosítása (közháló végpont)

Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSZ) információs pont

Tanoda tér/helyiség kialakítása

Gyermekek (a 0-5 éves korosztály) foglalkoztatását biztosító tér/helyiség kialakítása

Helyszín biztosítása civil szervezetek részére

Üzlethelyiség kialakítása

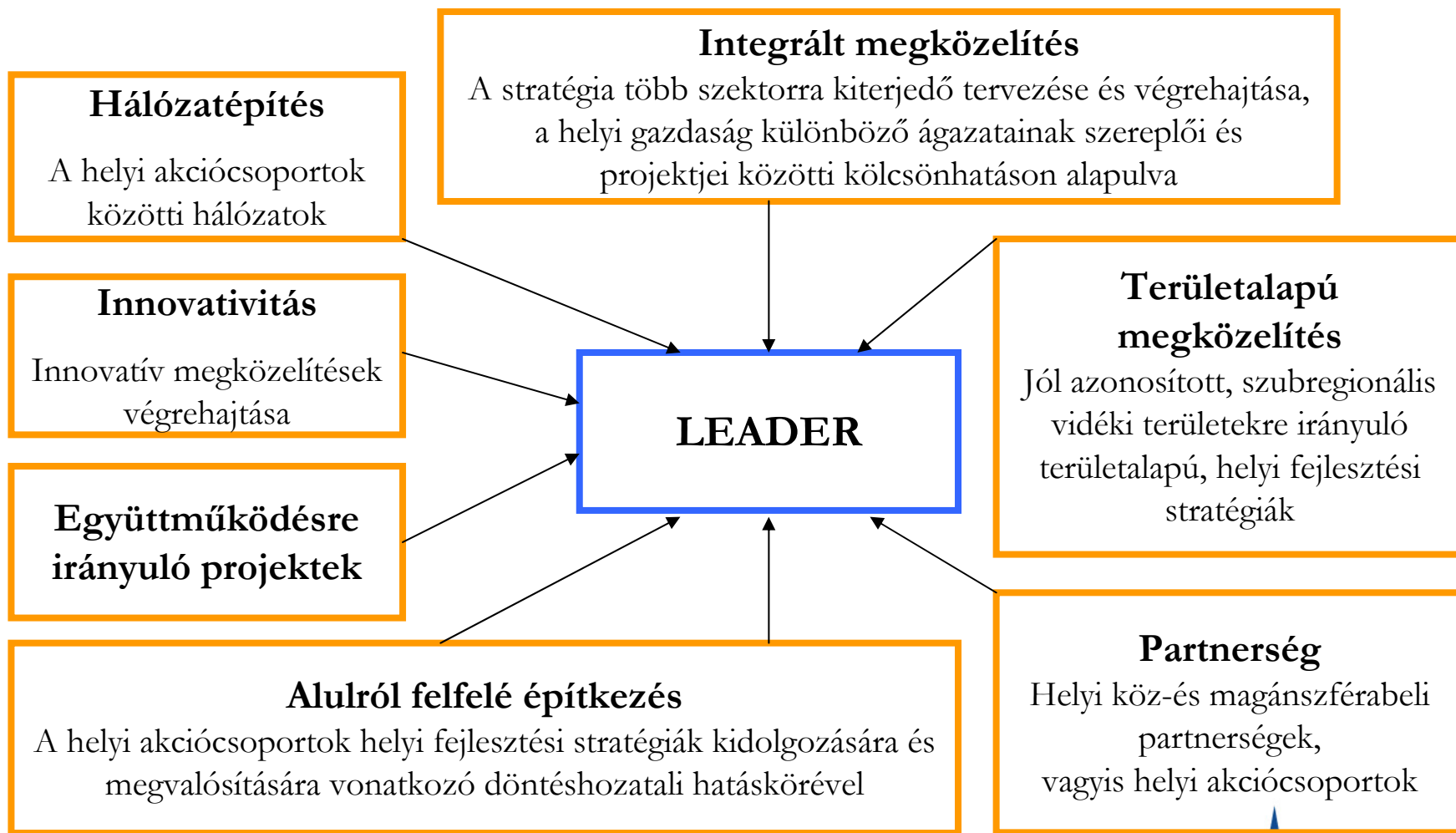
Az IKSZT program eredményei

- Támogatásban részesült IKSZT címbirtokos szervezetek száma: 635 db
- Jelenleg **működő IKSZT-k** száma: 276 db
- **Érintett települések összlakosság száma:** mintegy 1,16 millió fő
- Országosan 169 címbirtokos szervezet kapott lehetőséget a **színvonalasabb postai szolgáltatások** elérésére a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) és a Magyar Posta Zrt. megállapodásának köszönhetően.
- Az IKSZT ifjúságfejlesztési munkáját 17 fő **megyei ifjúságügyi szakember** támogatja együttműködési megállapodás keretében.
- Az IKSZT-k **egészségfejlesztési szolgáltatásaihoz** szintén együttműködésnek köszönhetően az Országos Egészségfejlesztési Intézet nyújt segítséget.

A LEADER-megközelítés jelenlegi meghatározása

A LEADER Helyi Akciócsoportok

- **Vidékfejlesztési helyi közösségek** kialakítása 2007-ben kezdődött
- Önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozások bevonásával
- Az egyes közösségek elemezték társadalmi-gazdasági helyzetüket, meghatározták szükségleteiket és fejlesztési prioritásaikat
 - **Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák (HVS)** kialakítása
- **96 LEADER Helyi Akciócsoport (HACS)** alakult 2008. szeptemberéig
- A **HACS-ok feladatai** a HVS megvalósításában két részre bonthatóak:
 - **vidékfejlesztési típusú feladatok:** közösségfejlesztés, projektgenerálás, az ügyfelek tájékoztatása, segítése
 - a kérelmek kezelésével kapcsolatos, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) által delegált feladatok.
- **Vidékfejlesztési pályázati lehetőségek tekintetében keressék bizalommal a LEADER HACS-okat!**

Iránymutatásként szolgáló EU-s alapelvek 2013 után

Európa 2020 Stratégia

Közös Stratégiai Keretrendszer (CFS)

(különböző európai pénzügyi alapok közös szabályozási rendszere)

Partnerségi Szerződés (tagállam – EU között)

(Hogyan kerülnek felhasználásra a különböző alapok forrásai
az EU2020 célok elérése érdekében.)

Egesz alapok, többek között EMVA

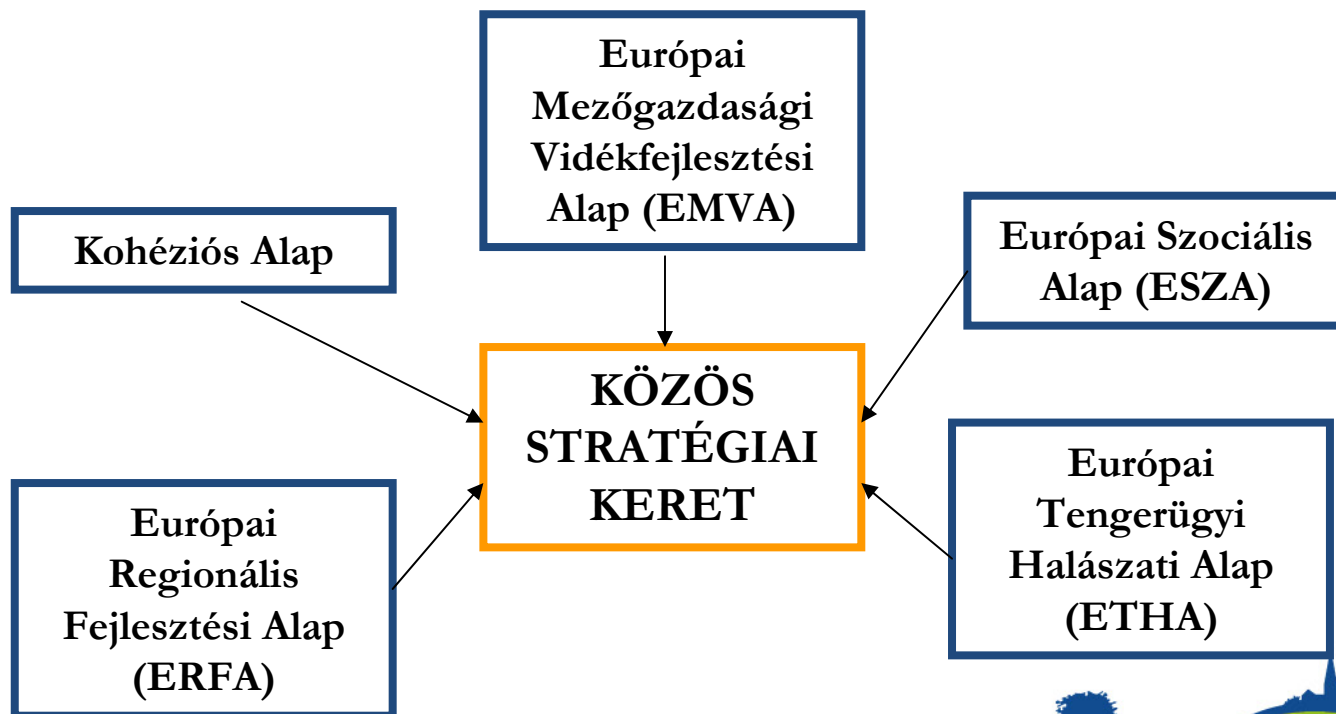
(Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap)

A Közös Stratégiai Keretrendszer (KSK, vagy CSF)

A vidékfejlesztés (EMVA) más uniós alapokkal együtt Közös Stratégiai Keretbe (KSK= CSF-Common Structural Framework) történő foglalása.
Cél: egyszerűsítés, szabályok harmonizációja.

Iránymutatásként szolgáló EU-s alapelvek – A vidékfejlesztési politika célja

Hosszú távú stratégiai célkitűzések:

- Mezőgazdaság versenyképessége
- Fenntartható természeti erőforrás-gazdálkodás
- Kiegyensúlyozott területi fejlődés
(regionális egyenlőtlenségek csökkentése)

Mindez az EU2020 stratégiai dokumentumban megfogalmazva:
„Intelligens, fenntartható, inkluzív növekedés”

Mi változik és mi nem 2013 után a vidékfejlesztésben? (Bizottsági tervezet)

Ami nem változik az előző időszakhoz képest:

- Csak konkrét intézkedésekre lehet programozni!
- Továbbra sem lesznek nagyprojektek

Legfontosabb változások 2007-2013 időszakhoz képest (Bizottsági tervezet):

- Mérföldköveken alapuló teljesítményértékelés, előrehaladási jelentések
- A jelenleg alkalmazott tengelyek megszűnnek, és egy intézkedés lista lesz, amelyből intézkedések kombinációját kell kiválasztani az EU prioritásainak elérése érdekében.
- Helyszíni ellenőrzések számának csökkentése
- „Zöldítés”, mint alapkövetelmény
- Együttműködést elősegítő intézkedés megerősített formában, beleértve a kísérleti projekteket, a rövid élelmiszerláncot, a helyi piacokat és a helyi promóciót
- Magasabb EU-s finanszírozási hozzájárulás (támogatási intenzitás), max. 90%, kivéve innováció: 100%
- Európai innovációs partnerségi hálózat (EIP) létrehozása

Iránymutatásként szolgáló EU-s alapelvek 2013 után: vidékfejlesztési prioritások

Tudástranszfer
és innováció a
mezőgazdaságban,
erdészetben
és vidéken

Élelmiszer-láncok
szerveződésének és a
kockázatkezelés
(nem piaci!!!)
ösztönzése

Erőforrás-hatékony,
alacsony CO2
kibocsátású,
környezeti kihívásokra
rugalmasan reagáló
mezőgazdaság, élelmiszerip.
és erdő

Versenyképesség,
gazdaságok
életképességének
növelése

Mezőgazdasági és
erdészeti
ökoszisztémák
helyreállítása,
megőrzése
és erősítése

Társadalmi
kirekesztés,
szegénység elleni
küzdelem és
gazdasági fejlődés
vidéken

Iránymutatásként szolgáló EU-s alapelvek 2013 után: a LEADER kiterjesztése

- LEADER koncepció kiterjesztése – nyitás a strukturális alapok felé
- Különböző alapok forrásainak felhasználása a helyi akciócsoportok által
- Több alap esetén: vezető alap (működési költség finanszírozása)
- EMVA források 5%-a kötelezően LEADER-re fordítandó
- LEADER kezdőcsomag az újonnan induló HACs-oknak
- Működési költség: 25%
- 50% előleg (működési és szervezési költségekre adott támogatás 50%-a)

Paradigmaváltás EU szinten a helyi fejlesztések tekintetében

EU 2020 „going local” → fenntarthatóság, lokalizáció

- Helyi fejlesztési stratégiák: CLLD, multi-funding
- CLLD = Community-led Local Development = **Közösségi irányítású helyi fejlesztés**

„Helyi fejlesztés: az EU 2014-2020 integrált területfejlesztési politikájának kulcspillére”

- Multi-funding = több alapos tervezés (lásd Közös Stratégiai Keret)
hatékonyság növelése, egyszerűsítés
- „Egy térség – egy stratégia” elv

Bizottsági elvárások – Milyenek kell lennie a 2014-2020 időszak Helyi fejlesztési stratégiáinak?

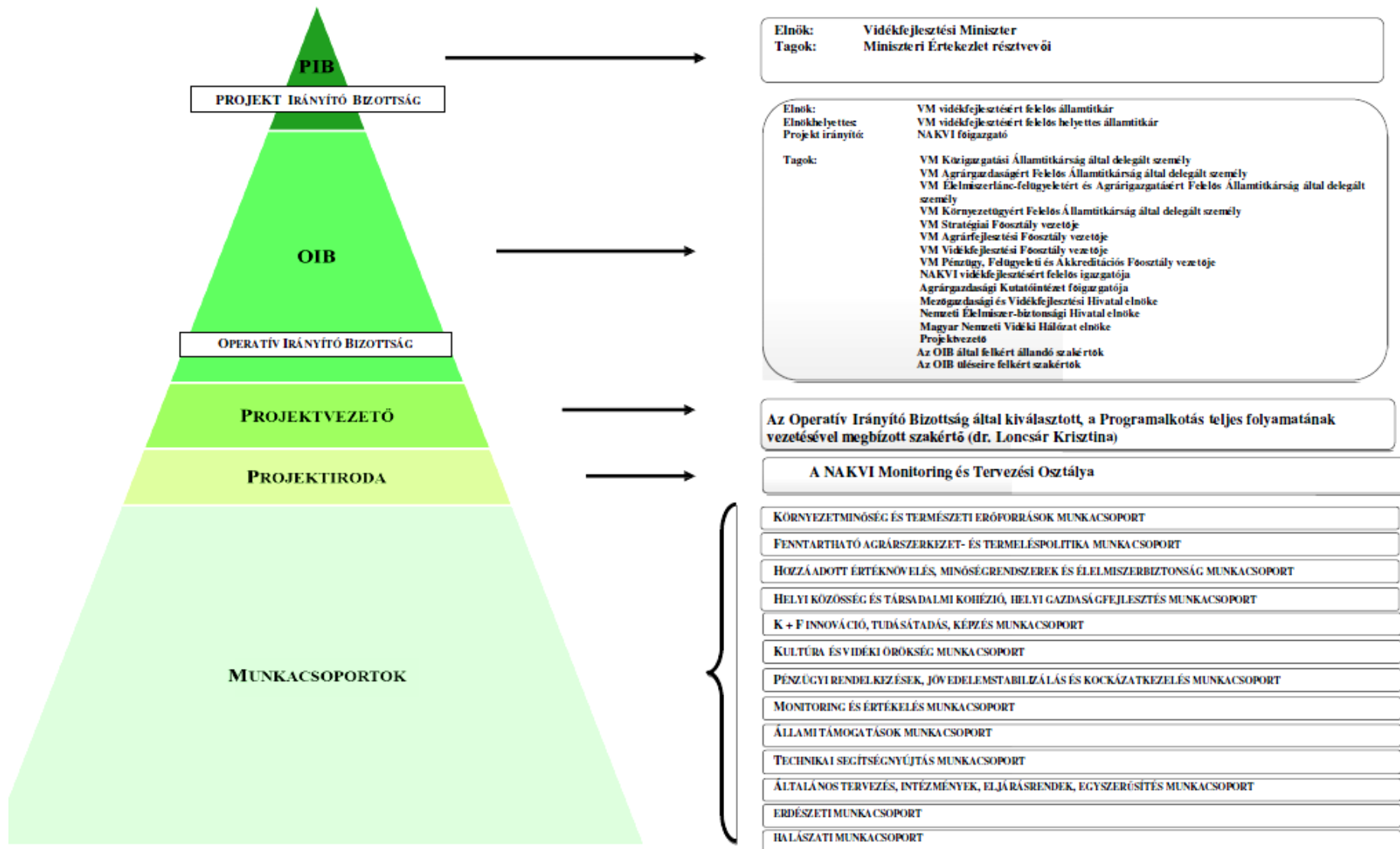
- Integrált szemléletű, szektorokon átnyúló fejlesztési elképzelések;
- Hozzáadott érték növelésre törekedjen;
- Összevethető és mérhető legyen (kiválasztás, monitoring, értékelés...)
- Erősebben támaszkodik a SWOT elemzés eredményeire és a közösségi tervezésre.

A tervezés folyamatának szervezeti felépítése

A PROJEKT (PROGRAMLAKOTÁS) SZERVEZETI STRUKTÚRÁJA

A tervezés fontosabb mérföldkövei

- 2012. szeptember közepe: megalakultak a munkacsoportok
- 2012. októberig: A tematikus munkacsoportok feladata az elkészült helyzetelemzést és helyzetértékelést követően az adott szakterületre vonatkozó célok és prioritások meghatározása.
- 2012. decemberig: az OIB által elfogadásra kerül az országos célok, prioritások rendszere;
a tematikus munkacsoportok feladata az ágazati szintű intézkedések kidolgozása.
- 2013 januárig: Program tervezet
- 2013 első negyede: A III. mérföldkő során a koordinációs csoport és az OIB feladata a társadalmi egyeztetésre szánt dokumentum belső vitájának megtartása, majd ezt követően a végleges verzió elkészítése.
- 2013. ápr. – máj: Társadalmi Egyeztetés (LEADER HACs-ok, Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat, agrár szakiskolák, szaktanácsadók stb.)
- 2013 június: Partnerségi Szerződés (ekkorra véglegesített Vidékfejlesztési Programmal kell rendelkezünk)

Hasznos honlapok

- www.umvp.eu
kormányzati vidékfejlesztési portál
- <http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-miniszterium>
a Vidékfejlesztési Minisztérium kormányzati honlapja
- www.mvh.gov.hu
a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a vidékfejlesztési program kifizető ügynökségének) honlapja
- www.nakvi.hu
a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet honlapja
- www.ikszt.hu
az Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér program honlapja
- www.mnvh.eu
a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat honlapja

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

